

پاسک و چالاکی و هه وو ستکی گورای مژووی و تا قان هه برزنجی

بشی ۱ - ۳

له مژووی بزافی زگارخوازی کورددا، زه داستان و قارمانتی و
ووداوی گور تمار کراون، گله هه وو ست و مردای تیش به
زیندووی نوسراون توه و بوون ت لا پوو یکی گشی مژوومان..
ئه م چیرکای لهردا به تان ده گه یندوه، جگه لوهی له وان له وه له
هه موو ئه و خه سه تانی ئاماژمان په دا، هاوکات هه گری که موه
تایبه تمندی جیاواز و به نموونه یه، به تایبهت له ووی مژووی و
نه توهی و سیاسی پاش نسکی ششی ئه یلوول . ئه و مژووی که
به داخوه سیخناخ به گیانی حیزب حیزب نه و خه پرستی و خه خری و
به رژه وندی پرستی و زه رشتی تری نه رنی. دواي نسک ۱۹۷۵، که موه
حیزب و ئاید له ژیا و گروپی نو، به په کردنه وهی به شایه زله که به
خه رای، هاتنه کهی خه باتوه. به داخوه به سه روسیما و مه رکی
حیزبایه تی و ئه قه قه تی تا قه حاکمی گه پان و پاوانخوازی و دنده کی
له گه یه کتردا، هه نگاویان هه هه ناوه و ئه ندامانی خه یان گشت
کردوه.

به خه هه دانه وه و لووت خشان له هه وری ئاسمان و به دره کردن و فووی
فشه کردنه خه ، له م وه وه و واقعیهی خه بات دا، ته نها کار و
ته که شان و بیرکردنه وهی پارتی سه سیالیستی کورد - پاسک شه وه و
ئامانج و مانایه کی دیکه یه هه یه، یاخود بارگاوهن به خه سه ت و مانای
جیاواز. هه کاری ئه م مه ده گه توه به ئه و سه رچاوه و پیرزییهی
گوتار به پوه استیه پاسک بووه خاوه نی و بانگاشه به ده کرد و به
پراکتیکیش نو نه رایه تی ده کرد.

گه ر مژووه نه شه و ندره و هه ره که س و لایه که هه ق و مافی خه ی له گه دا
بکه و بدرته، په وه ره کانه یسه له سه ر بنه مای استیه مژوویه کان و
استگه یی شه شه گه ری و ده سه زی و پا به ندبوون به ت، به پیرزی و
گه وریهی و مانای « نه توه و نیشتمان » و شه شه وه واکه ی، ئه واکه س
نا توانه شان بدات له شانی پاسک، له ووی چه ندایه تی و چه نایه تی
خه باتوه له و ئیمکانه تی به ی لواوه و ده سه تاتی هه بووه.

به ئاگای به شه هه ره زه ری جه ماوه له م راستیه نه، ده گه توه
به ئه وهی پاسک ده زگا یه کی به هه ز و کاریگه ر - ادیه و تیقه نه بووه.

سخت بوو.

قوتابی/ خوښندکاره عړه بڼه کان که له چوارچه وې ځخراوی بڼه ناو «
یوکه تی نیشتمانی به قوتابیانی عراق» ځکه خرابوون، سر به پارتی
به عس بوون. ئم ځخراوه په سیدیه هیچې له دژگایه کی ه واخلیری و
ناسایشی که مټر نه بوو. هم سیخو بیان به سر خوښندکاره کوردنه و
دکرد، همیش گوشاری زریان به به عسیکردن د خسته سر خوښندکاره
کوردنه کان. لم ووو و ئه وانیش ناو ز او ببوون.

همه گیرسانی شه ئه ران و عراق ۱۹۸۰ - ۱۹۸۸، د رفه تکی باشی
خو قاند به ناو ته بوونی زیاتری ه نری په شم رگه و ځخستنه کان و
جه ماو ره. توانرا سوودکی باش له لاواری و کزی د ساتی به عس له
کوردستاندا بېنر. به سر ته ای هشتاکانی سد دی ا بووردوو، که م
شه و ه بوو، م فرزه کی پاسه کیان زیاتر نه هابه ته شاری
سلمانیه و به چالاکي و د سته وتی جه راو جه و جه د سته خای به
ووداو کانه نه خش نه کرد به ت. شار و گڼه که نازاد و نیمچه
نازاد کانی نازادی و گڼه و سرکاره و ئیبراهیم پاشا و گردی
سه یوان، گواهی به ئم استییه د دن. جه ری چالاکیه کانی نیش د سته
و شانندن بوو له دامو د سته و سیمبه و ه نه دنده کانی نه م و
سزادانی تاوانبار و خ فرشان و ته م کردن و نام ژگاری کردنی
همه خ ته ندر اوان و پروپاگنده ی نه رنی به په شم رگه و شه و
به رزکردنه و ورای جه ماو ره و ته قاندنی داگیرکه ره. چالاکیه کانی
په شم گای پاسه که به ش کی باشیان له لاپه کانی نه ای سووری
کوردایه تیدا له نه ناو نیشانی» تیشکه له خری کوردایه تی- د ده که له
داستانی به چکه شه رانی نه ته و یی» دا به او کراونه ته و. یه که له
دیا ترینیان:

– شه وی ۱۶-۱۷ / ۲ / ۱۹۸۱ د سته ی شه هید « ملازم محم د شه وقی» د نه
ناوشاری سلمانیه و، که م ورد چالاکي د که نه، له دانانی بازگه
و وونکردنه و ځبازی شه و به خ که و ته م کردنی ه نه د خ فر شه.
نیو شه و کی درنگ له گڼه نه و دا به لای بینایه کی به رزدا ته د پنه،
که ه شته گ په کانی داگیرساو و جمی د له خ که. زوو به بیان
ناشکرا د به ت، که ئم به بشی ناو خ یی خوښندکاره عړه بڼه کان نه ناو
زه و که یه، که په شتر که م ځا په رتی ځخستنه کانیان له سر ها توو
و باسی و بوونی خراپی نه مانه د که نه.

به په یی پلانه کی ژیرانه، که زادی نه و چرکه ساتیه، فرماندهی
م فرزه که ناگاداری په شم رگه کان د کاته و و په بیان د : د چین
سر ئم به شه ناو خ یی و کستان ورت و قسه ناکه و هر به
ناماژ و د سته او شانندن قسه له گڼه یه کتردا بکه نه. فرماندهی ژیر
و خاوه نه زموون ته نیا 14 په شم رگای له گڼه د به ت. سر ته چوار

پشم‌رگه‌یان له‌بەر دەرگا و ناو و داد مەزرەن. ئینجا دەرگا دەشکەنن و هەمی تەللەفونەکی دێچەنە و بە 6 پشم‌رگه و بە جلی کوردیی و دێچەنە دوا نەمی خوێندکارەکانی لێ. هەموویان کە دێچەنە و بە زمانەکی عێرەبی ئێوان و دبلەماسەتەکی بەرز و، سەرەتا و نابەدەان و بە در، دێچەنە پیاھەدان بەشانوبەیی بەعس و شەش و سەددام دا. دواي کاتێر و نیوەکی قسەیی لەم جەر دێچەنە: ئێستا کارەکی تەبەتی گەرمەن هەیی، کە ئامادە هاوکاریمان بکات! (ئێ و ئێزگار هەز هەواگیریی و ئاسایشەکانی ئێم زەرگار بەجلی کوردیی و دێچەنە، بە لە سەرلەشەواندنی جەماوەر). لەگەڵ ئێم گوتەدا، نزیکە 200 خوێندکارەکی دێچەنە بەرز دێچەنە و ئامادەیی خەیان بە بەشداری لە چالاکیەکان دا دێچەنە. فەرماندە سەرەتا سەری دێچەنە و دیار بە ئێ و بارودێخە کەم دێچەنە و بوونی ژمارەییەکی کەمی پشم‌رگه، کە نترەکردنی دوو سەد کەسی دیل زەر زەحمەت دێچەنە. بەیەکە بروسکە ئاسا بیرەکی ئێ و بە د، هەر ژمارەییەکیان لە دیارەکان، واتە ئێندام و بەرپرسە گەورەکانیان لە هەندەبەر. ئیدی یەکە یەکە بانگیان دێچەنە و لە پلەیی حیزبیان دێچەنە. ئێ و زەر پەرەش و «نصیر» و «نصیر متقدم» بەر و ژوور، جیا یان دێچەنە و ئێوانی دیکە بەدێچەنە.

دێچەنە نجام 30 کەسەکیان لە جیا دێچەنە و کە 8 یان خەکی ئوردون دێچەنە. هەر لە حەوشەیی بەشی ناوخی یێچەنە، 3 یان، لە مەسەلەکی تەدەگەن، دێچەنە و گریان و کەووزانە و. ئێ و سیانە بەجەیی دێچەنە. پاش تەزە لە ناکاو و لە بەردەم دێچەنە و بەشی ناوخی یێچەنە، کە برایەکی تەکسەمە وای کە تەیی زل بە جلوبەرگی کوردیی و ئێچەنە و دێچەنە: گەر ئێ و ئێمانە بەرن مە ئابەووم دێچەنە. فەرماندەش لە کاتێکدا دێچەنە وای بەم پاسەوانە دێچەنە، لە لێ و مەدا دێچەنە: گەر تەیک ئابەووش تەمەنە هەر دێچەنە بەین.

مولام شوان، کە مەژووی لە مەژووی پاسەکی جیا ناکرەت و، هەزاران جار گیانباری بە ژیان و ئێچەنە و لە مەرگ گەواوەتە، فەرماندە و ئێندازیار و پاسەوانی ئێم داستانەیی لە تەکی دێچەنە و لە دێچەنە: هەر جەربەز و ئازا و لەها تووکانی پاسەکدا. م. شوان دێچەنە: بە هەر ناری عەلیەک بوو خوێندکارەکانمان بە نەعل و بیجام و، گەییەندرانە گوندی قەگەیی نزیک شار و چیا گەیی... لە و پشوویەکی کورت دێچەنە و پەواوی لاستیک و جلوبەرگ بە خوێندکارەکان دابین دێچەنە. دواي ئێ و کەش و مەترسیەکی تر دێچەنە بەردەم مەفرەزە. ئێ ویش بریتیە لە گەیی پشی قەگە و هەگەییان بە گەییەدا، گەییەکی باریک و سەخت و کەمەیی رەبایی سەربازیش بەسەر چیا

گه یژ و بوون، که ننته کردنی 27 کسی دیل له لایه 14 په شمه رگه و کاره کی ئاسان نه بوو. به یکه کا فرمانده به بیر که یه کی تری زرنگانه، بیر له که ننته یی بارود خه که دکهات و خوهندکاره کان که ده کا نه و په بیان ده: ئه سنا به م تووله به بار که دا به ئه و دیو ئه م شاخ هه ده که گه نه. ئه و ی هه ر جموجو که بکهات و له یز و گاه که ده رچه، له م ناو گورگی برسی و ده نده ده یخوات. ئه وسا هه ر که سه خه ی به رپرسه ده بهت له ژیا نه خه ی نه که ئه م! به م شه و یه و له ترسا به فله و به هه موو گاه که ده بهن و ده که نه گوندی بنا و یله ی شار به ژر. دیمه نی ئه م دیو و وودا و که و په رده یه کی دیکه ی ئه م شان یه، بریتیه له شپرزیه و ده خه هستریایه هه موو داود زگا کانی ژمه له شاری سله مانی و که رکوک و به غذا و ئوردن و سووریا و لای فله ستینه و - خوهندکاره ئوردونی و فله ستینیه به جه ماو که کان هه ر زوو هه وایه بیان دابوو به لایه نه په ونداره کانی خه یان - و که مکاری عه ره بی. ژمه ده که و ته په له قاژ و تها ماح به رده نه بهر ئه م لایه ن و ئه و که سایه تی به ئازاد کردنی خوهندکاره کان. شانده کی پاسه که و ته گه تو که!، له به هیچ ئاکام و ده سته که و ته نه که گه شه. ئه م و خه که و ته یی ژمه، هه کاره که ی وونه: کاری له م چه شه نه چاو وانه نه کرا و بوو، له رووی چه ندایه تی و چه نایه تی و قه باره ی چالاکیه که زه ر که وره و کاری که ره بوو. گوشاری به رده وامی م لیک حسین و حکومه تی ئوردونی له سه ره بوو، له و ووه و یه قوتابه یه کانی میوانی ده ووه ته کی عه ره بی بوون و به م چاره نووسه ترسنا که گه یشتوون. هه نه که ئه م چالاکیه یی ئه نجام داوه، نه نگه له هه ژمارد و له که ده نه و کانی ژمه ی عه فله قدا، زه ره به کاری که ره و گرنگ ییزه نه نه کرا به ته به تابه ته دوا یی ئه و یی ئه و هه موو په شنیا زه ی به پاره و ده سته که و ته که سی و حیزبه یی په شه که شه کرد و گو یی له نه گیرا... ئیدی به م ده خه په شهاتووو ژمه هه نده یی تر شپرز و هه راسان بوو. ژمه که و ته هه واه ناردن له یی لایه ن و که سه کانی خه ی و پیا و ماقو لانی کوردستان، فله ستینیه کان به سه ره که ده یی ته یاسره ره فاته که و ته جموجو له یی ووه له نه ن و گوشار به هه نه ن به ره وانشاد مام جه لال و د. ماحمود، که ئه و ده م له سووریا بوون. سکرته ری یه که ته نیشتمانی دوو جار سه غه ته بوو. جار گوا یه ئه و حاکمی گه نه پانه که یه و چالاکیه که له ده قه ری ده سه ته تی ئه ودا کراوه و لایه نی تر نه که حیزبه که یی ئه و چالاکیه که یان کردوو، تا ده سته که و ته که یی به نه ته و و جار که یی تریش و که ده سته که یی نه یی واه ته عه ره بی و فله ستینیه کان. به م شه و ئه مانیش واته سکرته ری یه که ته و دکتاره ماحمود که له دیمه شق بوون، به رده وام په یو نده بیان ده کرد و نامه یان داوای ئازاد کردنی ده سته که یی گیراوه کانیان ده کرد. بیانووشیان ئه و بوو با زیان به په یو نده کورد و فله ستینیه کان

نځگات! حکومتیش لای خپل وېل لې سړک وې لې تېک هې وې کانی بېم شوازل بې نازادکردنی خوښکارکان، لې سړکې تر وې سړگرمی نځخشکشانې سیاسي و لې شکریش بوو. ئاخر ئېم چالاکیې، سلماندنی کې بې عس و ژېرم کې دې سېا تیان بې سړ شاری سلمانیدا نیې و لې تېک کوشتنی مام ستاکې زانکدا، بوو هې کاری ئې وې ژېم زانکې سلمانې بگوښت وې شاری هې ولېر.

پاسک ملی نځدا بې هېچ تېماحېکې مادی کې خرابوو بې ردېمی- بې نموونې، ئېگېر پاسک نېتی بې دې سته نانی دې سته وې خپې بوايې، خې دې توانې بې پارېکې زېر بې ملی نېها وې رگر و خې پې پشته وې پرداخ و تېار و چې کدار بکات و بې و پارېکې خرم تېکې هاوبیر کانی خې بکات- لې گوې بې هېچ تکا و گوشارکې کس و لای نېک نځدا و ئې و دې سته و تانېشی تکر دوو... بېکې لې بری ئې و، وېک پارتېکې خا وېن دې زی نې تې وې فتاری کردو و بې رپرس لې بې ردېم مې ژوودا، کې مې داواکاری - دواتر لې هې ند و ماناکانی، وېک گې وهېری ئېم باسې دې دوېن- وېک پاکې جېک، دا بې ژېم. داواکاریې کان لې وې چې نېتې وې است وې لې داوای سیاسي و نې تې وې پیدا خې بوونې تې وې و گې لې جیاوازن لې هې موو ئې و داخوازیانې تا ئې ستا، لې لای نې کانی تر وې خراو تې بې ردېم دوژمن. یاخود لېم جېر هې را و قېیرانانې دا پې شکش ژېم کراو و داوا کراو. چونکې داخوازیې کان هې ندی جیاوازتریان هې یې.

ژېم بې ئې وې بې وې دان بند بې داواکانې پاسک دا، وېک نیشاندانی نېت پاکې گورجوگې مانې هې ندې کاری کرد. دې ستی کرد بې بې ردانی 100 خې زانی کې سوکاری پې شم رگې و بې رپرسی هې موو لای نې کان. کې بې ئې و ئې ژگار کې کارکې گې ور و دې سته و تېکې سیاسي و مې ژووی بوو. کشانې وې هې زې ئوردونیی کې و نې هاتنی هې زی دیکې بې کوردستان، خاوکردنې وې زې بروز نې لې سړ شاری سلمانې، (ئېم ش ناواخن و ناوړېکې بې شکې هې زې ری داخوازیې کانی پاسک بوون، دواتر بې گې کان دې بینن). شاراو نیې هې زېکې کېم دې رام تې وېک پاسک لې و ئې ژگار دا، لې قې ناغې خې باتې پارتیزانی و لې ناوچې و دې قېری وېرانکراو و خاپووردا بوو. ووداو کان لې هې ناوې جې نېکې خواوې درې خای نې نېوان عېراق و ئېران دا بوو. کې مې پارت و کخراوې ناتې با و دوژمن بې یېک لې سړ گې پانی باشوور کوردستان هې بوون دژ و نې یار بوون بې پاسک. توانای زې بې لای زې مینې و ئاسمانې دې وې تی داگیرکې ری عېراقی و کې مې فاکت و دې فاکتې تر لې سړ زې مینې واقعې خوا بوون، کې وایان کرد، بې پاسک سخت بېت، ئیدارې دان و هې سوې اندن و شاردنې و بې خې وکردنی 27 زیندانی/ بارمتې.

۱۶/۴/۲۰۲۰